

ORAVECZ IMRE

Ókontri

(részlet)

ORAVECZ IMRE (1943) Szajla

33

Megzörgették az ablakot. Steve felriadt. Azt hitte, csak álmodta, de rájött, hogy nem: megint zörgettek.

Kikelt az ágyból, és az ablakhoz botorkált. Kint világított a hold. Mihály állt az ablak alatt, és integetett a kezével, hogy nyissa ki.

Kinyitotta.

– Tűz van, Stiff, tűz! A szalmakazal! – kiáltotta még, de ezt már Steve nem hallotta, mert becsapta az ablakot, és visszaszaladt az ágyhoz. Belelépett a bakancsába, és alsónadrágban, ahogy volt – mindig abban aludt, a pizsamából csak a kabátot szenvedhette –, kirohant a házból az udvarra.

– Az idei szalma – közölte Mihály két vödörrel a kezében a kút felé igyekezve.

Steve lángokat nem látott, de a szénakazalon túlról nagy fényesség áradt felfelé, és ropogást is lehetett hallani.

A kúthoz futott, felkapta a két vödört, amelyeket Mihály a vízzel tele hordóban megmerített, és a tűz irányába rohant.

– Hozzék még vödörket! – vetette hátra az öregnek.

Az idei szalmakazalnak a kert felőli vége égett, deréktól lefelé, lángolva, sárgászörösen. Ami attól feljebb volt, beleértve a tetejét is, még csak füstölt.

Steve egyből megértette, hogy ezt vödör vizekkel lehetetlen eloltani, de azért célba vette az egyik vödör tartalmával. A perzselő hőség következtében nem tudott elég közel menni, így a víz nem a tűzre zúdult, hanem eléje, a földre.

Nyilvánvaló volt, hogy a kazal szalma odaveszett, vagy ha mégis megmenthető belőle valamennyi, az csak tűzoltó fecskendő segítségével lehetséges. Sürgősen azért kell hát menni, előbb azonban célszerű belocsolni a melléte lévő szénakazlat, sőt, talán még a távolabbi másik szalmakazlat is, nehogy arra is átterjedjen a tűz.

– Hagyja a szalmát! – mondta Mihálynak, aki közben odaért két újabb, vízzel tele vödörrel. – Hozzék tűzcsapókat meg egy létrát!

Átment a két vödörrel a szalmakazal túloldalára, és vizüket, először az egyikét, aztán a másikat, nagy ívben terítve a szalmakazal oldalára loccsantotta. A következő négy vödör vizet már a tűzcsapókkal szentelték rá, részint a földről, részint a létráról. A tetejére nem tudtak eleget juttatni, mert közben olyan nagy lett a hőség, hogy nem bírtak megmaradni a kazalközben.

A kútból a kútostorral vizet húzva feltöltötték a hordót.

– Csinálja a szénakazal tetejét, de a másik oldalról! – utasította Mihályt. – Én menek a faluba a tűzoltókért, és imádkozzunk, hogy ne támadják fel a szél.

Kitolta a csúrból a motorbiciklit. Mielőtt berúgta volna, észbe kapott, hogy alsónadrágban van, és beszaladt a házba.

– Mi van? – kérdezte Julia, aki felébredt a zajra.

– Tűz – felelte, mialatt felrántotta a nadrágját.

– Jaj, Istenem, mi ég?

– Az egyik szalmakazal.

- Ki gyújtotta fel?
- Azt nem tudjuk, de ez most nem érdekes.
- Akkor most mi lesz?
- Eloltjuk. Megyek a tűzoltókért.
- Én mit csináljak?
- Semmit. Maradj bent, míg vissza nem gyövök.
- Ne menjek oltani?
- Ne, és Georgie-t se engedd ki, ha közben felébredne.

Meleg volt az éjszaka, de fázott a menetszélben, mert a felsőtestén csak a pizsamakabát volt, és félt az is vizes.

A faluban először Gábor unokatestvéréhez ment, mert ő volt az önkéntes tűzoltók parancsnoka, és tudta, kik az önkéntes tűzoltók, kiket kell riasztani. Végigjárta a megnevezettek portáját. Mire a tűzoltószertházhoz ért, Gábor már ott volt a lovaival. A beosztás szerint más lett volna soron, de minthogy Steve a rokona, maga gondoskodott a vonóerőről. Mire kihúzták a fecskendőkocsit, és elé fogták a lovakat, a csapat tagjai is befutottak. Bár nem egészen helyénvaló a „befutottak” szó, mert fiatalok nem nagyon lévén a faluban, idősebb, majdnem hogy élemedett férfiak voltak, akik elég nehezen mozogtak. De azért zokszó nélkül tették a dolgukat, nem panaszkodtak, még csak nem is káromkodtak, hogy éjszakának évadán felverték őket. Felpakolták a tömlőket, kádat, vaskampót, vödört, létrát, és elindultak. Úgy volt, hogy az iskola előtti itatókútnál megállnak, és megtöltik vízzel a kádat, hogy a helyszínen azonnal megkezdhesék az oltást, de Steve lebeszélte őket, mondván, hogy van víz a kútjában, meg ott a fogás a patakon, majd hoznak onnan a lajtkocsijával.

Egy embert maga mögé ültetett a motorra, hogy addig is legyen két segítése, és visszaindult.

Otthon ijesztő látvány fogadta. A szalmakazalnak már a teteje is égett, és a tűz áterjedt a szénakazalra is. Hiába locsolták, vizezték be, a meleg, a hőség elpárologtatta róla a vizet, és átpattanó szikra vagy alászálló zsarátnok meggyújthatta. A lángok most már a csűrnel is magasabbra csaptak, és bevilágították az egész tanyát.

Júlia mégis kijött. Ott volt Mihállyal, és egy csapóval vadul püfölte a szénakazlat. Teljességgel hiábavalóan, hiszen nem ért semmit, mert az vadul lángolt, mi több, már a csapója is tüzet fogott és égett.

– Júlia! – kiáltott rá Steve. – Mit keresel te itt?

De a ropogás olyan erős volt, hogy Júlia nem hallotta.

Odaszaladt, kikapta a kezéből a csapót, a földre dobta, és eltaposta a tüzet. Júlia csodálkozva nézett rá. A szálló pernyétől kormos volt az arca, a szoknyája pedig vizes.

– Eredj innen! Megmondtam, hogy maradj bent. Ez veszélyes, rád omolhat a kazal.

– Nem nézhettem ölbe tett kézzel, hogy Mihály magában küszködik itt.

– Menj be! – és a nyomatékkal lódított is rajta egyet.

Júlia bosszús képet vágott, de elfutott.

– Mindjárt itt a fecskendő, és eloltjuk nélküled is – szólt még utána.

– Mihály, álljék le! Semmi értelme. Maga is menjék a kazaltól!

Kisvártatva berobogott a csapat a fecskendővel.

Kifogták, elvezették a lovakat. Gábor kijelölte a fecskendő helyét. Parancsszavak hangzottak, ezt ide, azt oda. Katonás rendben zajlott minden. Az önkéntes tűzoltók, ha nem is gyorsan, de összeszokottan dolgoztak. Összeszerelték és kihúzták a tömlőket, a bemenetit, a kimenetit.

Kiderült, hogy a bemeneti, a szívó nem ért le a kútba.

– Hohó – csapott a homlokára Steve. – Leszerelem a szivattyúról a nyomócsövet, ami a házba visz. A csonkból vödörbe engedjük a vizet, és a kádba hordjuk. Amíg abból fogy, addig megtöltjük a hordómot.

Beszaladt a műhelyébe szerszámért, onnan pedig a kis szivattyúházba.

Nem telt bele öt perc, felberregett a szivattyú motorja, és Steve kilépett az ajtón az első vödör vízzel.

Négy ember a vizet hordta, négy a fecskendőt kezelte. A tűz ellen Gábor maga ment a sugárcsővel, miután megkérte Steve-et, hogy figyelje a tömlőt, és egyenesítse ki, ha közben megtörne valahol.

Várható volt, hogy a kútban elapad a víz. Ezért Steve befogatott Mihállyal a lajtkocsiba, és lámpával felszerelve elküldte a patakra, a fogáshoz utánpótlásért. Gábornak volt még egy embere, azt mellé adta segítségnek.

Gábor csak a szénakazlat támadta a vízzel abból a megfontolásból, hogy a szalmakazalnak már lóttak. Először a tetejét csapatta, aztán az oldalát, majd belőtt a két kazal közé is, de úgy, hogy a víz csak a szénakazlat érte. Hiba volt, hogy lemondott a szalmakazalról, hogy a sorsára hagyta, mert sikerült ugyan megmentenie a széna egy részét, de közben feltámadt a szél, és elkezdte nyomni a lángokat a csűr felé, áthordani rá a zsarátnokcsomókat. Tétézte a bajt, hogy Mihályék üres kézzel tértek vissza a patakról. Nem tudták a lajtot feltölteni, mert a kis duzzasztóban nem volt víz, valaki, feltehetően a gyújtogató, átvágta a gátat, ami pedig a mederben folyt, az olyan sekély volt, hogy nem lehetett megmeríteni a vödöröt.

Most mitévők legyenek, honnan vegyenek vizet?

– Irány a Tarna! – rendelkezett Gábor.

– De hisz az messzi van – sópáncodott Steve. – Mikorra érnek onnan ide a vízzel?

– Nincs más választás. A *mocsolyak*ból nem vehetünk, eldugulna a fecskendő a békakásától, de különben is megölnének érte a gazdáik.

Kétfelé osztotta a csapatot. Egyik része a lajtkocsival ment a Tarnára, a másik ásókkal, lapátokkal felszerelve a patakra, helyreállítani a gátat.

Steve Mihállyal – biztos, ami biztos – elkezdte kiüríteni a csűrt. A lovak már kint voltak, csak a teheneket kellett kihajtani. Utána a gépeket, szerszámokat hozták ki.

Mialatt ezzel foglalatostkodtak, megvirradt, és kijött a házból Georgie, és mindenáron a tüzet akarta oltani.

– Menj vissza, fiam, mink se oltjuk – ripakodott rá Steve angolul. Mindig angolul szólt hozzá, ha ideges volt, és most az volt, nagyon ideges.

– Vagy tudod, mit? – gondolta meg magát. – Mégis maradj inkább! Szedjük fel Mihály bácsival a terményt, majd fogod a zsák száját. Avval is előbbre leszünk.

Kihoztak a vállukon pár zsák búzát, zabot, a termény zöme azonban bent maradt. A sörárpát nem fenyegette veszély, azt már elvitte a gyár. A leggyúlkonyabb anyag a széna volt a felső szinten. Azt is el akarták távolítani. Felmentek, és le is dobtak egy boglyányit a bejárat elé, de nem vitték onnan el, mert közben megjött a lajtkocsi a vízzel.

Éppen jókor. A tűz már belekapott a csűrbe, a csűr istálló részének az ereszébe. Galambdúc volt azon az oldalon rekeszszorral a csurgó alatt. A szél berépíthetett egy zsarátnokot az egyik rekeszbe – a galambok jóval előbb kimentek –, és kigyulladt.

Na, Júlia, kellett neked galamb, gondolta Steve bosszúsán, mert a felesége volt az, aki szerette a galambhúslevest, és rábeszélte, hogy tartsanak galambot is.

– Gyorsan, gyorsan, Gyuri bátyám, meg maga, Pesta sógor – bökött két embere felé Gábor, miután belülről megtekintette az istálló részt –, vízzel meg csapóval menjenek az istállóba, és vizezzék be ezen az oldalon a falat.

– Én meg menek fel a felső szintre a szénát belocsolni – mondta Steve, és vizet akart engedni a lajtsapból egy vödörbe.

– Nem, nem! – állította le Gábor. Isten őrizz. – Ott már olyan füst van, hogy megfulladnál.

– Az előbb, mikor fent voltam, még nem volt.

– Az az előbb volt, Stiff, ez meg most van. Nézzed, már szivárogo ki fele a cserepeken – és a tetőre mutatott. Fogta a sugárcsövet, amelyből a pumpálás eredményeként lövellni kezdett a víz, és a csűr felé vonta.

Már nemcsak a galambdúc égett, hanem alatta a fal is.

Oda irányította a vízsugarat, és előlte vele a nyaldosó lángokat. Jókor a gőzfelhő keletkezett, mikor eloszlott, megint vizet bocsájtott oda. Jól megverte. Nemcsak a galambdúcot és alatta azt a helyet, hanem a környékét, de még a tetőt is, úgyhogy vastagon ömlött le a víz ereszen, mint mikor felhősza-

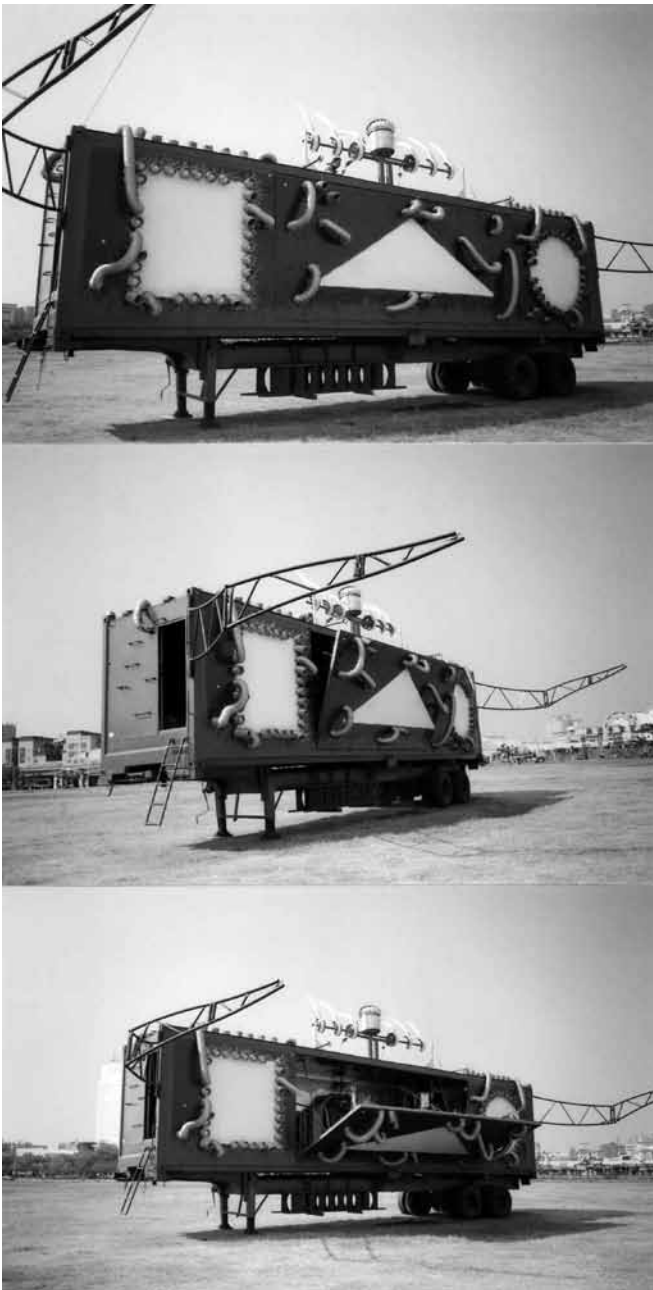
kadás van. A különbség csak az volt, hogy ez a víz a cserépre hullott zsarátnoktól és pernyétől fekete volt.

Csak ezt követően vette célba a szalmakazlat, a tulajdonképpeni tűzmagot. Először a csűr felől, aztán a másik végéről, majd körben járva. Gondja volt a másik szalmakazal megáztatására is. Minthogy a tűz továbbra is a szél támogatását élvezte, a szalmakazal makacs ellenfélnek bizonyult. Sokiág nem adta meg magát. Annál kevésbé, mert közben szünetet kellett beiktatni. Kiürült a lajt, és várni kellett, amíg ismét vizet hoznak. Igaz, ezúttal rövidebb ideig, mert közben a helyreállított duzzasztóban felgyűlt annyi, hogy már nem kellett a Tarnára menni.

A tűz kihasználta a szünetet, mintegy erőt gyűjtött, de nem terjeszkedett tovább, mert egy nagy sugarú körben körötte már minden vizes volt, ami zsarátok pedig azon kívül landolt, azt csapóval vagy lapáttal levdaszták Gábor emberei és Steve Ferenc bátyja meg Penyaskó sógora, akik értesülvén a tüzről, kijöttek segíteni, továbbá Fáni, aki közben megérkezett.

Már Darnó-tető fölé ért a nap, mikor a tűzoltóparancsnok a vashoroggal átpiszkálta a szalmakazal helyén keletkezett hatalmas pernyehalmot, és megállapította, hogy eloltották a tüzet, és jelt adott a tömlők szétszedésére, az eszközök begyűjtésére, a fecskendőkocsira történő felrakására, tisztálkodásra.

Miután a tűzoltók elvonultak, és a két rokon is távozott, Steve megszemlélte a szalmakazal hült helyét. Hogy nem melegítette többé a tűz a földet, annak szó szerint hült helye lett. Aztán körbejárta a szérűt, és lebal-

lagott a duzzasztójához is. Visszajövet létrát hozott, és megnézte a csűrben keletkezett kárt. Nem volt komoly, de könnyen leéghetett volna az egész, és az nagy csapás lett volna, mert nem volt biztosítása.

Aztán csatlakozott Mihályhoz, aki közben nekilátott visszavinni a csűrbe, amit kimenekítettek. A lovak vonakodva tértek vissza az istállórészbe. A szénaledobón füstszag jött le a felső szintről, és bántotta kényes orrukat. A szénát nem pakolták vissza. A szérűre húzták, és ponyvát dobtak rá, hogy ne ázzon meg, ha esik.

Mikor mindennel végeztek, megettek, Steve visszaszerelte a szivattyúra a nyomócsövet, és elkezdte keresni a kutyákat. Eddig is hiányolta őket, de úgy gondolta, hogy megijedhettek a tűztől, és elbújtak valahol. A disznóól mögött találta meg mind a kettőt megdögölve. Szürke volt a szájuk és a nyelvük, jeléül annak, hogy megmérgezték őket.

Alighogy elköltötték az ebédet, amely egyúttal reggeli is volt, megjöttek Recskről a csendőrök. Kiss bíró értesítette őket telefonon. Becsületére legyen mondva, előtte maga is kijött, igaz, nem segíteni, csupán tájékozódni, hivatalból, mint mondta. Bejárták a tanyát. Megtekintették a kárt, a kutyák tetemét, a gátat a patakon, bár az utóbbinak nem sok értelme volt, hiszen azon már nem látszott a rongálás. Nyomokat, jeleket kerestek, vizsgálódtak, hol jöhetett be a tettes, melyik végét gyújtotta meg a kazalnak, mivel stb. Kihallgattak mindenkit. Mihályt, aki elsőként észlelte a tüzet, sokáig faggatták. Steve-től a végén megkérdezték, hogy van-e haragosa a faluban, és gyanakszik-e valakire. Mindkét kérdésre nemmel felelt. Jegyzőkönyvet vettek fel, aláírátták vele, és távoztak.

A faluba is bementek. Az Alvégben minden főutcai portán érdeklődtek, hogy láttak-e éjjel valakit vagy valakiket elmenni a ház előtt. Aztán még egyszer kiszálltak, és sorra vették a szegényeket és a cigányokat. Kereskedtek, kutakodtak, de a nyomozást végül úgy zárták le, hogy nemhogy tettessel, de még gyanúsítással sem szolgáltak.

Steve-nek volt pár irigye, de nem gondolt senkire. Az emberek viszont tudni vélték, hogy Kusnyár Gábor vagy Boros Péter volt a gyújtogató, akik állítólag tagjai a betiltott Nyilaskeresztes Pártnak is. Mások füle hallatára többször tettek olyan kijelentést, hogy Steve-et ki kellene utasítani országból, vagy legalább internálni, mert amerikai, vagyis ellenséges nemzet tagja, hiszen Magyarország hadban áll az Egyesült Államokkal. Ez eljutott hozzá is, de olyan képtelenségnek tartotta, hogy egy percre sem gondolkodott rajta.

**LOIS VIKTOR-YIN PEET, Konténerember,
2002, Tainan**

